

SZÉKELY HIRMONDÓ.

Vasárnap

4

Junius 17-kén 1849.

Megjelenik hetenként kétszer Vasárnap és Csütörtökön. — Félévi ára 2 ft. ezüstben. Előfizethetni helyben szerkeztőségnél egyebütt a Posta] hivataloknál. — Hirdetések közöltetnek egy hasábsor 2 pengő kr. díjért.

Tegyük le új hitünk esküjét:

Legyünk szabad nép mint az ős apák.

Inkább halált, mint szolgáló életet.

Legyünk testvérek egyes nemzete,

Kik el nem válnak vészben, baj között.

Isten kezére bizzuk életünk,

És nem remegjük emberek, zsarnokok hatalmát.

Schiller Tell Vilmos 2 felv.

Háromszék elszigetelt védelmi harca.

Sámuel Miklostól.

III.

Az egész Európát villám sebességgel átfutott forradalom hazánk bércein nem állapodott meg, tulment az Erdélyen is, morajlik ott is, hol a civilisatio sugárai megtörtén pattantak eddig vissza.

A forradalom csak a kedélyeket rázta át, mint vilany szikra érintése, különben Erdélyben minden a régilábon állott. És ez nagy hiba vala. A szabadság évezredes harca most lázzólag győzött; és a kormány férfiai hitték miként az ügy diadala babér árnyaiban ülhetnek, míg a harcok előjátékánál ált a magyar.

Mig a hon magát rendezte, a ministerium békés politicájával akarta a megázott hon kormányzati rögeit, s a nemzetiségek szellem lengületét, itt ottfel merülteket nivellirozni; a zsarnoksághoz szokott királyi udvar, a magas hivatalban levő szétrebbent nemzet vérszopók, nem szivelhetve a hon szabadságának szelid sugárait, polipkarral fonva át a két hont, vas következetesen szőtték a szem-

fedelet alkotmányos életünk számára; az ő rendszer bukott emberei minden fajból öszvecsődülve alakíták a bécsi cammalt, mely minden erkölcsi és anyagi mérget fölhasználni nem irtodzott. A gyenge fejdelem kezéből kiragadá a hatalmat, a dinastia, a korona fénye el-sáppadt, s elvül tüzeték az ő rendszer vissza állítása. Pénz had és kül országlászat visszaragadása voltak a központ, mely annyi vérharcot okozott. A pénz ügy osztrák kezelése ismét gyarmatti teendette a hont, s adónkból saját pénzünkben építendett bürtönt, s vásárlandott pallost számunkra. A hadügy elvesztésével vége e honszabadságának, s ha könnyes szemmel fel fogtunk volna sohajlani a letapodott szabadság szent fájdalomában, önkenyerünkön tartott zsoldos katonák hurcoltatandottak vérpadra. A külügy ministerium elrablásával a magyar állam politcai jelentőségre soha sem vergődhetik, és az Europai államok rendszerében, hol egymaga is 15 millio népével a mérlegben nagy súlyal birhat, letörpitően maradand.

Ki szereti honát, s visszatekint e hon hajdani dicsőségére, nem engedheti meg,

hogy a civilisatio élénk zajában, mint halt mumia vesztegelyen szánalom tárgyául ezután is a magyar.

Erdélyt a formalitások tulszigoru megtartása dultafel, általában és részleteiben. A kormányzónak rendkívülies esetben joga volt hongyülést hívni, és még is bár az ó rendszer lassan mozgó gépének rugói széttörttek, a király székvárosából elüzetett, s nyílt demonstratiok harsányon követlék a hon gyűlés megnyitását, az csak a forradalem kitorése után kéthó mulva történt meg s pedig: A nemzetek életében is a gyors pályázóé a sikerbabér. És az alatt megöntetett a reactio grupja, az idő szellemet lehelt belé, s midón a körülmények constatirozott fonalat adának kezökbe, nyílt tért nyitának működéseiknek, a szász és román bujtogatásoknak,

Egyedül a feltétlen unioert hivatott öszve a hongyülés, és még is a királyi leiratban korlátnok, s királyi táblaielnök választás lön kitüzve, mely hivatalok betöltése, nem fért öszve a már szentesített, s működését el is kezdett felelős ministeriummal, ez csak tovább lökése vala az unioanak. A szászság nyíltan ellendemonstrált, sárga fekete cocardát és lobogót tüzött, s az uniot megdöntő utasitványokat szabott követei elébe.

Az oláhság nemzetgyűléseiben unio elleni agitatiok folytanak, a román nemzet negyedik, számra első nemzetté tételét sürgette. És mind ezek kiegyenlítésére Vay Miklós báró telyhatalmu királyi biztos küldetett Erdélybe.

Ezen lekötelező bánás modu ur kör utat tett, a nemesség főbbjeivel értekezett; a helységek előljáróinak ajánlotta a rendet; de Erdély viszonyait nem ismerte, a nép hangulatát, a különböző kasztok egy mássali élbe állását, s főleg a székelység szellemét ki nem fürkészte, s ezek talapatán a már sejthető polgár háboru lefojtására kellő erélyel nem is működhetett.

S pedig azon korban már sejtetve, csak nem látatlanul készültek a jövendő történetei, a sötétlő távolban, a környezetek gözkörében, a reactio hatályának sugárai különböző szinezetben törtek fel. Vessünk ezekre egy futó pillanatot.
(folytatjuk.)

Háromszék, Jun. 11. Csatak próbálják meg a nemzetet, hogy vallyon életre valo e vagy megért a halálra, csatak tisztitják meg a political léghört a népnyomorgató zsarnoki dögvéstől. A melly nemzet vagy népfaj irtozik a jog és igazság mellett csatarakelni: az olyan megérdemli hogy az igák igáját hordozza; mert Isten képét önön magában megtagadta. Jógosabb pálya soha egy nemzetnek se jutott a törvénytapoló zsarnok ellen felkelni, mint a magyaroknak és ebben a székelynek. Szében soha egy néptörzs se viselte magát összes polgársága. Ugy állott Háromszék a közelebbi télinaokban, mint fergeteg korbácsolta csajka a fellázzadt tenger hullámaiban; se evezője, se vitorlája, még is a dühöngő hullámokkal daccolt és azokat fel is tartotta mind addig, mig a csatáknak hatalmas Neptunja a nagy Bem a bőszelemet nyugalomra parancsolta. Háromszék az öt székelyszékek egyike, mig többi testvéreit ama sirtevő kétfejü rémmadár körmei között még lélekelni is aligengedte: addig mint megharagudott orosz lány, védte határait, sujtotta gaz áruloit, és az Isten, igazság és saját ereje meg is tartotta. A nép melly ezt teszi, melly szinte semmiből is tud hadi eszközököt elértemteni: bizony bizony mondom érdemes a szabadságra és a jóllétel kutforrásai birtoklására! De a szék védelmi harcában főtényezőök voltak az ide menekült honvédek és mátyáslovagok is, kik szinte semmi zsoldnélkül és alig felszerelve olly rettenthetlenül vıvtak,

hogy a halál nagyszerű áldozattal tartott innepet mindenütt, hol jelen voltak, tiszteletekre. Ők a derék fiúk megérdemlik a nemzet elismerését és méltánylatát, Háromszék részéről pedig emlékeik fenntartását. Azonban a szeretett hon politikai ege még nincs egészen kitisztulva; a császári gazság, miután megtört szolgálhadereje, magát a muszka oltalmára bizta. A galád szomszéd még eddig nem tört bé, de azért ébren kell lenned oh nemzet; mert Istened, vallásod és nemzeti életed van fenyegetve, őszapítok és gyermekeitek ártatlan vérein akarja a muszkekancsuka uralkodását megalapítani és titeket jégbarlangjaiba rabláncokon elhurcolni. Azért késszen legyetek, hogy ha bétörni megpróbálná, vitéz fegyvereitek sujtsák agyon azon szolgálhadat, melly véreiteket szomjuhozza. Fel hát vitézek és polgárok! mert ha összevetett vállakkal virasztotok batáraitok felett: ekkor ha jóis az északi Goliát, saját temetkezésére fog ide bójóni, mert Isten az igazságot valamint eddig, ugy ezután is általatok győzni segíti.

Finta.

Kézdivásárhely, Jun. 16. Hogy az illy lelkesítő felhívások, milly ez előbbi is Háromszék fiainál nem szoktak, mint kiáltó szó a pusztában, elhangzani arról e napokban maga a megtestesült kétkezés is meggyőződhetett. Láttuk őket, a szabadság szent intézvényeit és ügyét itthon házi tüzhelyeik körül, a földön, hol születtek, hol minden hant, minden bokor, minden domb, minden barázdája a sík térnek, gyermekségök boldog aranykorának szívderítő emlékei, oltalmazni, védni életre halálra kész bajnokokat, a férfiaság edzett erejében, az élet legszebb delében, összeseregleni a nemzetörsegi Főparancsnok felhívó szavára itt városunkon. Láttuk őket vitézsorokban kivonulni a gyakorlati térről választott Szentléleki ugarmezőre,

láttuk ott nem német zsoldosi kényszerített, de bátor, szabad és büszke önértetet tanusító léptekkel megtenni a katonai fordulatokat, fejlődéseket, rohamokat, olly elszántsági szabatossggal, rendel és pontosan, hogy abból mindenki tisztán olvashatá: mikép, ha a haza kívánná, a szabadság ügye mindég erős karjaik' védletére bizton számithatna. Illy nép nem szolgálásra született, s ki őt annak rabigájába kényszeríteni menné azt azon sírverembe lökné vissza, mellyet az önkény zsoldos bérenceivel a népjogok számára ásatni mesterkedik. Illy népben az elődök régi dicsőssége és daliás kora újra él, midőn ha jött a véres kard

harcra gyúlt a hőskebel,
s harcon izzadott magyart
csókdosott az estlebel.

Illy nép megtudja oltalmazni a földet, melly sajátja, s mellyet még vad ellenség lábnyoma meg nem fertéztetett. s fertéztetni nem is fog, mig e nép él s Isten és igazság állnak a magyar ügy élén. Ti setét lelkű ármányfajzatok, kik denevérként iszonyodva a szabadság világtól muszkekancsuka ídv után esengtek, kik magyar elleni vak gyűlölségtekben magát az ördögöt is Császártokká emelnétek, és hinni sőt elhítenni szeretnétek, hogy e székelyhon már minden harc képes fiát csatázni küldte, jertek és lássátok, hogy a néperő törhetlen épségben még itthon van szembezálni készen bármilly ellenséges szörnyekkel. Es aztán e nép nem szász, hogy osztrák csáb-szavakra, sem oláh, hogy gyilkolás és rablásvágybol lándzsáskodjék s a szász reactio által „Landsturm“-á keresztelt vad száguldo csoportokban az ország viritó édenét sziriai pusztasággá dulja, hanem magyar testestől lelkestől, áthatva magyarul ónértetének honlangu lelkesültségétől, élesztette azon boldogító hit-től, hogy az ügy, miért fiai harcra szálltak, miért ő él, vinni, küzdeni, s bár mi

vészel bátran szembemenni kész, szent ügy, saját ügye, édes mindnyájunké s az imádott hazáé, mellyen kívül e nagy világon nincs számunkra hely. A kézdiszékéből ide összegyűlt Nemzetürségi 3 zászlóalj többet számlált öt ezernél, kik közt egy sem volt tul az ötvenen, s így még az annál idősb de még szükség esetében, mitől ovjon Istenünk, fegyvert forgatni képes honmaradt bajnokok s a mezőgazdasági foglalkozás miatt meg nem jelenttek száma még egyszer olly nagy sőt nagyobb lenne, tanusító, hogy a nemzet és honszabadság védelmére nincs idvesebb intézet a nemzetürségnél.

KÜLFÖLD. Moldova. Hiteles levél után Michail Sturdza Vajdát a szultán hivatalból kemény hangon nyilatkoztatt megvetéssel kitétte, ideiglenesítvén helyette Hattmán Gligor Gyikát, a nagy kancellár Aléku Gyika fiát; és a Sturdza eddigi hivatalos eljárásainak kinyomozására Császári biztos rendeltetett Fuat Effendi Pasa személyében, ki arra van utasítva a szultántól, hogy az országnak 14évi jövedelmeiről a letett vajdát számoltassa és felette határozzon is, s minden ellene beadott panaszok kinyomozása után őt személyesen a szultán eleibe küldje. Midőn Sturdza Jassibol Fuat Effendinek elébe indult, a nép sárral dobálta kocsiját, s más nap már hírlapba állott, hogy a nép a szeretett Vajdát örömének és szeretetének jeléül virágokkal koszorúkkal halmozta. Ő most Foksánba várja hozzá hasonló országvérszipóival a Császári Főbiztost. A kormányt az ideiglenesített Fejedelem megerősítéséig az ország átadta egy most alkotott kormányzéknek, melynek tagjai: Nagy Kancellár Kosztandin Sturdza mint elnök, Szpatár Mihály Kantakuzin, Belügyek igazgatója Todor Gyika, Hattmán

Aléku Aszlán, egyház ügyfőnök Kosztandin Aszlán. — A Hadi lap szerint Sturdza családja Muszka országba maga pedig a Plojesthez vonult muszka táborba menekült. Százezer bajnok ál talpon a Muszkat a Prúton tul kergetni. — Ugyan a Hadi és brassói német lapok mint hitelest írják: a Török Debrecenbe követet küldött. Százezer ember segítséget, 50ezer egyénre felszerelést, fegyvert, gunyát és ezer munkást ajánlott kormányunknak; s már egy Arab ezere Oláhországba megérkezett.

A szárdinai trón örökös az egész jól felszerelt szárdinai hajóhadat a magyar kormány rendelkezése alá adta a magyar tengerpart-vidék és Fiume visszafoglalására. — Némethonban magyar sergeink győzelmeinek híré a német nép rendkívüli lelkesedéssel fogadja, Kossuth dicső neve magasztosan éljenezetik s arcképe minden műkereskedésben árulatik. S míg ügyünk külnemzeteknél illy hév pártolattal karoltatik, az alatt honáruló mágnások titkon honnunk vesztére működnek, mint Hg Eszterházi, ki a bécsi Ujságba igtattatott nyilatkozmányjában fegyveres szolgálatát ajánlá az osztrák zsarnoknak hazánk ellen. Se baj, annál több elkobzandó birtok lesz az álladalom számára. — Bem Erdély szabadítója az erdélyi Főhadparancsnokságot átvévén, annak eddig szebenbe volt hivatalhelyét Marosvásárhelyre költöztette. E napokban Brassoi utjából ide hozzánk szívszakadva váratott, de ez uttal nem lőn szerencsénk a hős látogatóhoz, mert tegnap, mint halljuk, Szeben felé visszatért. Kísérje a Győzelem Istene áldással és szerencsével mindenütt, merre sergeinket diadalra vezérli: hogy minél előbb a Zalathnai havasokon dühöngő oláh lázongás elfojtásának s Fejérvár bévételének örömhíre dagassza kebleinket.